УДК 378:7:37.011.3-051

В.А. Фрицюк, м. Вінниця
valentyna.frytsiuk@vspu.edu.ua

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ» У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ В6 ПЕРФОРМАТИВНІ МИСТЕЦТВА

Анотація. *У статті проаналізовано роль та особливості вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» у процесі підготовки магістрів спеціальності «Перформативні мистецтва». Визначено, що ця дисципліна є фундаментом для формування педагогічної компетентності, оскільки забезпечує інтеграцію мистецького виконавського досвіду з викладацькою діяльністю. Особливу увагу приділено підготовці майбутніх магістрів до науково-педагогічної діяльності. Розкрито зміст оволодіння основами методології наукового пізнання, специфіку застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження у контексті перформативних мистецтв (аналіз сценічної діяльності, виконавської інтерпретації тощо). Висвітлено процес формування академічної культури, навичок наукової рефлексії та здатності до впровадження інновацій у мистецьку освіту.*

Ключові слова: *педагогіка вищої школи, перформативні мистецтва, магістерська підготовка, науково-педагогічна діяльність, мистецька освіта, педагогічна компетентність, наукова рефлексія, інновації в освіті.*

Abstract. *The article analyzes the role and features of studying the academic discipline "Pedagogy of Higher Education" in the process of training masters in the specialty "Performative Arts". It is determined that this discipline serves as a foundation for forming pedagogical competence, as it ensures the integration of artistic performance experience with teaching activities.Special attention is paid to preparing future masters for scientific and pedagogical activities. The content of mastering the basics of scientific cognition methodology and the specifics of applying theoretical and empirical research methods within the context of performative arts—such as the analysis of stage activity and performance interpretation—are revealed. The process of forming academic culture, scientific reflection skills, and the ability to implement innovations in arts education is highlighted.*

Keywords: *pedagogy of higher education, performative arts, master's training, scientific and pedagogical activity, arts education, pedagogical competence, methodology of scientific cognition, innovations in education.*

Постановка наукової проблеми. Навчальна дисципліна «Педагогіка вищої школи» має важливе значення у підготовці магістрів за спеціальністю В6 «Перформативні мистецтва», оскільки поєднує мистецьку фахову підготовку з педагогічною компетентністю, необхідною для подальшої професійної діяльності. Її значення виявляється в кількох взаємопов’язаних аспектах. Вона є

необхідною для формування педагогічної компетентності майбутніх хореографів, оскільки дисципліна забезпечує оволодіння знаннями здобувачами про закономірності освітнього процесу у закладах вищої освіти, методи навчання, принципи організації занять. Це особливо важливо для магістрів перформативних мистецтв, які часто працюють як викладачі, керівники творчих колективів. Також необхідною є вона для інтеграція мистецької та педагогічної діяльності. Майбутні хореографи навчаються трансформувати власний виконавський досвід (у музиці, театрі, хореографії тощо) у навчальний зміст, адаптувати його до рівня здобувачів освіти та ефективно передавати знання й уміння. Крім того, відбувається розвиток креативності та педагогічної майстерності.

Дисципліна сприяє формуванню здатності до творчого підходу в організації занять, використання інноваційних методів (проєктних, інтерактивних, імпровізаційних), що є органічними для галузі перформативних мистецтв. Важливим моментом є оволодіння здобувачами методиками викладання мистецьких дисциплін, адже магістри отримують уявлення про специфіку викладання практико-орієнтованих курсів (сценічна майстерність, акторська гра тощо), включаючи індивідуальні та групові форми роботи. Звісно, що під час вивчення навчальної дисципліни відбувається формування рефлексивних і комунікативних умінь здобувачів, оскільки дисципліна розвиває здатність до педагогічної рефлексії, оцінювання результатів навчання, ефективної взаємодії зі студентами, що є важливим у творчому освітньому середовищі. Особливе значення належить підготовці здобувачів до науково-педагогічної діяльності, позаяк, майбутні магістри оволодівають основами освітніх досліджень, що дає змогу їм брати участь у розвитку мистецької освіти, впроваджувати інновації та підвищувати якість навчання.

Дисципліна «Педагогіка вищої школи» відіграє важливе значення у професійній підготовці магістрів перформативних мистецтв, оскільки забезпечує їхню готовність не лише до творчо-виконавської, а й до педагогічної, методичної та наукової діяльності у галузі мистецької освіти.

Мета дослідження – проаналізувати особливості вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» магістрами спеціальності В6 Перформативні мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Конкретизуємо один із аспектів вивчення вказаної навчальної дисципліни майбутніми магістрами, а саме, їхньої підготовки до науково-педагогічної діяльності.

Підготовка магістрів спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» до науково-педагогічної діяльності в межах дисципліни «Педагогіка вищої школи» має системний, інтегративний і практико-орієнтований характер. Вона спрямована на формування здатності майбутніх фахівців не лише здійснювати викладацьку діяльність, а й осмислювати, досліджувати та вдосконалювати освітній процес у галузі мистецької освіти [1; 2; 3].

Одним із ключових результатів є оволодіння магістрами основами методології наукового пізнання. Це передбачає розуміння ними сутності, структури та логіки наукового дослідження; здатність визначати проблему, об’єкт, предмет, мету і завдання дослідження; опанування принципів науковості, системності, об’єктивності та доказовості [2; 4].

У контексті перформативних мистецтв це набуває особливої вагомості, адже дослідження часто поєднує гуманітарні, мистецтвознавчі та педагогічні підходи. Магістри навчаються добирати та застосовувати адекватні методи дослідження, зокрема: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення, моделювання); емпіричні (спостереження, анкетування, педагогічний експеримент); спеціальні мистецько-педагогічні методи (аналіз творчого продукту, сценічної діяльності, виконавської інтерпретації).

Це дає змогу їм досліджувати як освітні процеси, так і творчі практики, зокрема розвиток виконавської майстерності, сценічної культури, імпровізаційного мислення.

Крім того, у здобувачів відбувається розвиток умінь здійснювати педагогічні дослідження. Навчальна дисципліна формує практичні навички проведення науково-педагогічних досліджень у контексті планування і організація дослідницької роботи; проведення педагогічного експерименту

(констатувального, формувального, контрольного); обробки, інтерпретації та узагальнення результатів; формулювання висновків і рекомендацій.

Особливістю є орієнтація на дослідження в реальному освітньо-творчому середовищі (репетиційний процес, сценічна практика, майстер-класи тощо).

Варто зазначити, що в здобувачів відбувається формування здатності до наукової рефлексії та критичного мислення, оскільки під час практичних занять магістри вчаться критично аналізувати наукові джерела та педагогічний досвід; оцінювати ефективність власної педагогічної діяльності; виявляти проблеми та суперечності в освітньому процесі. Це сприяє переходу від інтуїтивного викладання мистецьких дисциплін до усвідомленої, науково обґрунтованої педагогічної практики.

Опанування академічної культури і наукової комунікації також є важливим елементом вивчення дисципліни. Важливим складником є формування культури наукової діяльності здобувачів, як-то: дотримання принципів академічної доброчесності; уміння писати наукові тексти (статті, тези, кваліфікаційні роботи); навички презентації результатів дослідження (доповіді, участь у конференціях, творчо-наукових проєктах).

У галузі перформативних мистецтв це також включає презентацію досліджень через творчі форми (перформанси, постановки, демонстрації).

Особливо вагомим результатом є підготовка здобувачів до інтеграції дослідницької та творчої діяльності. Особливістю підготовки є поєднання наукового пошуку з художньо-творчою практикою. Магістри під час виконання практичних завдань навчаються осмислювати власну виконавську діяльність як об’єкт дослідження, використовувати творчі експерименти як метод наукового пізнання, впроваджувати результати досліджень у сценічну та педагогічну практику. Це формує новий тип фахівця – хореографа-викладача-дослідника, здатного генерувати інновації у мистецькій освіті.

У результаті формується установка на безперервний професійний розвиток майбутніх хореографів, що передбачає здатність до самоосвіти та самостійних досліджень; готовність до навчання в аспірантурі; участь у науково-методичних проєктах і розвитку освітніх програм.

Висновки. Отже, підготовка до науково-педагогічної діяльності впродовж вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» забезпечує становлення магістра перформативних мистецтв як рефлексивного, методологічно грамотного та інноваційно орієнтованого фахівця, здатного не лише передавати мистецький досвід, а й науково осмислювати, досліджувати й удосконалювати процес мистецької освіти.

Список використаних джерел:

1. Верещагіна-Білявська О. Є., Сушицький М. І. Хореографічне мистецтво України у контексті соціокультурних процесів першої третини XX століття. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти.* 2023. Вип. 29. С. 192-198.
2. Фрицюк В. А., Пахольчак Є. О., Фрицюк В. М. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти.* Випуск 29. 2023. С.77-84. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.10
3. Фрицюк В. А., Фрицюк В.М. Готовність до інноваційної діяльності в контексті професійного саморозвитку вчителя. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. Випуск 67. С. 93-98.
4. Фрицюк В. А., Грошовенко О. П. Професійний саморозвиток майбутніх педагогів: компетентнісний підхід. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія».* №1. 2018. С. 208-214.